

सरस्वती बाग, जोगेश्वरी पूर्व, मुंबई येथील श्री रामेश्वर मंदिर, सद्भक्ती मंदिर आणि श्री टाकी महाराज ह्यांचा इतिहास

दि. १५ जुलै १९१९. मुंबई शहरासाठी एक ऐतिहासिक दिवस. - असे काय घडले त्या दिवशी?

कॅनरा गौड सारस्वत हाऊसिंग सोसायटी ह्या निवासी संकुलाची अधिकृत निर्मिती अर्थात नोंदणी, म्हणजेच रजिस्ट्रेशन ह्या दिवशी झाले. तत्पूर्वी १९१८ साली ह्या ठिकाणी ५० ते ६० कुटुंबीयांची राहण्याची व्यवस्था होईल अशी एक वसाहत निर्माण करण्यात आली होती. आता १५ जुलै १९१९ रोजी त्या वसाहतीची अधिकृत नोंदणी झाली. ह्या संकुलाला सरस्वती बाग असेही संबोधिले जाते आणि तेच नाव ज्यास्त प्रचलित आहे.

सरस्वती बाग असे नामाभिधान का झाले? हा इतिहास अत्यंत कौतुकास्पद आणि थोडा गूढ आहे.

प्रथम दि. १५ जुलै १९१९ हा दिवस ऐतिहासिक होता असे वर म्हटले आहे. तसे का, ते पाहूया.

कारण त्या काळात उपलब्ध असणाऱ्या सुखसोयीनीं युक्त, मध्यमवर्गीय, उच्च मध्यमवर्गीय, सुशिक्षित कुटुंबांना निश्चिन्तपणे राहण्याकरिता सुयोग्य असे मुंबई उपनगरातील हे नोंदणीकृत पहिले निवासी संकुल निर्माण झाले.

त्या नंतरच्या काळात मुंबई शहराकडून मुंबई उपनगराकडे किती प्रचंड प्रमाणात लोकांचा लोंढा येऊन मुंबई उपनगरांची लोकसंख्या मूळ शहरापेक्षा कितीतरी पटीने वाढली आणि मुख्य म्हणजे अश्या रीतीने लोकसंख्येचे योग्य ते विभाजन झाल्यामुळे मुंबई शहराचा झपाट्याने विकास होण्यास मदत झाली, हा सर्व इतिहास सर्वश्रुत आहे.

पण महत्वाचे हे आहे की कॅनरा गौड सारस्वत हाऊसिंग सोसायटीच्या निर्मितीमुळेच मुंबई शहराच्या प्रचंड विकासाची मुहूर्तमेढ रोवली गेली. म्हणूनच १५ जुलै १९१९ हा दिवस मुंबई शहराकरिता ऐतिहासिक ठरतो.

आता आपण कॅनरा गौड सारस्वत सोसायटीला सरस्वती बाग असे नाम का मिळाले, ते पाहूया.

कुठल्याही घटनेमागे ईश्वरी इच्छा असते असे मानले तर वर उल्लेख केलेल्या कॅनरा गौड सारस्वत हाऊसिंग सोसायटीच्या निर्मितीमागे देखील एक ईश्वरी इच्छा होती, एक दैवी प्रेरणा होती, असेच म्हणावे लागेल. गोमांतकातील सुप्रसिद्ध अश्या श्री मंगेशाची ही योजना होती अशी आमची पूर्ण श्रद्धा आहे आणि खालील विवेचनावरून वाचकांची देखील तशी खात्री पटेल.

ईश्वरी योजना ही मानवी योजनेपेक्षा अधिक परिपूर्ण आणि गूढ असते.

पूर्व काळी गोमांतक, अर्थात गोवा, पोर्तुगीज सत्तेखाली होता. मुंबई किंवा आपल्या देशातल्या इतर नागरिकांना गोव्यात सहजासहजी प्रवेश करता येत नसे. त्या करिता पोर्तुगीज सरकारची परवानगी लागत असे. त्यामुळे येथील, मुंबईतील श्री मंगेशाच्या भक्तांना आपल्या इष्ट देवाचे दर्शन घेणे कठीण झाले होते. म्हणूनच त्यांनी येथे सरस्वती बागेतच श्री मंगेशाचे एखादे मंदिर असावे असा विचार केला आणि त्या दृष्टीने तयारी सुरु केली. हा काल १९२२ - २३ हा होता.

पुढे हे मंदिर पूर्ण होऊन त्यात श्री मंगेशाने पूर्णाशाने वास्तव्य करण्यासाठी खुद्द त्या महादेवाची योजना काय होती, ते आता पाहूया.

श्री शंकर व्यंकटेश टाकी हे मूळचे गोमांतकातले. शालेय शिक्षण पूर्ण झाल्यावर त्यांना मुंबई येथील एल्फिन्स्टन कॉलेजमध्ये महाविद्यालयीन शिक्षण करण्याची संधी मिळाली. वास्तविक पाहता हा एक ईश्वरी संकेत होता. पण त्यावेळी ह्या घटनेचे महत्व लक्षात येणे शक्यच नव्हते. सुप्रसिद्ध विद्वान, शिक्षणतज्ज्ञ आणि समाजसुधारक वै. दादाभाई नवरोजी ह्यांच्यासारख्या नामवंत प्राध्यापकांकडून श्री शंकर टाकी ह्यांना उत्तम शिक्षणाचा लाभ झाला आणि त्यांना पुढे मुंबईच्या अकॉटंट जनरलच्या कचेरीत नोकरी मिळाली आणि मुंबई शहराशी त्यांचा ऋणानुबंध धूढ झाला.

इ. स. १८८३ साली इंग्रज सरकारने लोकल सेल्फ गव्हर्नमेंट हा नवा उपक्रम सुरु केला आणि कारवार येथे ह्या उपक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून श्री शंकर टाकी ह्यांची पदोन्नती होऊन नियुक्ती करण्यात आली. श्री शंकरावांची सचोटी, धडाडी आणि कार्यकुशलता ह्याचेच हे फलित होय.

जरी श्री शंकरराव कारवारला स्थलांतरित झाले तरी त्यांचे चिरंजीव श्री रामचंद्र टाकी हे मुंबईतच राहिले आणि त्यांनी येथेच आपले शालेय आणि महाविद्यालयीन शिक्षण पूर्ण केले. त्यांचे शालेय शिक्षण सेंट झेवियर हायस्कूलमध्ये आणि महाविद्यालयीन शिक्षण एल्फिन्स्टन कॉलेजात झाले. पुढे ते सरकारच्या शिक्षण खात्यात नोकरीला लागून लवकरच म्हणजे इ. स. १८८९ मध्ये डेप्युटी एज्युकेशन इन्स्पेक्टर ह्या पदावर आरूढ झाले.

हयाच वर्षी, म्हणजे १८८९ साली तेथे कारवारला श्री शंकर टाकी हे निवृत्त झाले आणि ते मुंबईला परत आले. मुंबईत तेव्हा ते गिरगावात राहायचे. येथेच श्री राधाकृष्ण तोरणे हे श्री दत्तसंप्रदायातील एक अधिकारी संत राहायचे. ह्या दोघांची गाठ पडून, पूर्वसुकृतामुळे श्री शंकर टाकी ह्यांना श्री राधाकृष्ण तोरणे महाराजांकडून अनुग्रह झाला आणि सद्भक्तीचा अंकुर त्यांच्या हृदयात स्फुरला.

पुढे त्यांनी गुर्वाज्ञेवरून छोट्या छोट्या प्रवचनांद्वारे प्रापंचिक लोकांना अध्यात्म समजावून सांगायला आणि त्यांची वृत्ती भगवंताकडे वळवायला सुरुवात केली.

श्री शंकररावांनी इ. स. १८९८ मध्ये मुंबईतील शिव (सायन) येथे स्वतःचे घर बांधले. त्यांनी इ. स. १९०२ मध्ये समाधी घेतली. तत्पूर्वी त्यांनी ह्या अध्यात्मिक ठेव्याचा खजिना त्यांचे सुपुत्र श्री रामचंद्र टाकी यांच्याकडे सुपूर्द केला होता. पुढे श्री शंकररावांच्या पश्चात श्री रामचंद्र टाकी ह्यांनी सद्भक्तीचा प्रसार करण्यास सुरुवात केली.

अधून मधून श्री रामचंद्र टाकी गोव्याला आपले कुलदैवत श्री मंगेश ह्यांच्या दर्शनाकरिता जात असत. तेथेच, थोडेसे पुढे कारवारला, त्यांची गाठ माशेलचे सुप्रसिद्ध गाढे विद्वान, संस्कृतचे प्राध्यापक आणि ईश्वरभक्त श्री पांडुरंगशास्त्री यशवंतशास्त्री सुखटणकर ह्यांच्याशी पडली. शास्त्रीजींची विद्वत्ता, त्यांचे संस्कृत भाषेवरील प्रभुत्व पाहून श्री रामचंद्र टाकी अत्यंत प्रभावित झाले.

श्री रामचंद्र टाकी हे आधी उल्लेख केल्याप्रमाणे शिक्षण खात्यात डेप्युटी एज्युकेशन इन्स्पेक्टर होते आणि त्यांचे मराठी, इंग्रजी आणि चक्क लॅटिन ह्या भाषांवर प्रभुत्व होते. पण संस्कृत भाषा मात्र जुजबी जाणत होते. भारतीय संस्कृतीचा, साहित्याचा, अध्यात्माचा सखोल अभ्यास करायचा तर संस्कृत भाषा उत्तम प्रकारे अवगत असायला हवी हे श्री रामचंद्र टाकी जाणून होते आणि अश्या एखाद्या संस्कृत स्कॉलरच्या शोधात होते की जो त्यांना संस्कृत भाषा उत्तम रीतीने आणि मनापासून शिकवेल.

श्री मंगेशाच्या कृपेने वर उल्लेख केल्याप्रमाणे त्यांना श्री पांडुरंगशास्त्री सुखटणकर भेटले आणि श्री रामचंद्र टाकींनी बघता बघता संस्कृत भाषेवर प्रभुत्व मिळवले.

इ. स. १९१९ मध्ये इंग्रज सरकारने शिव येथे एक सरकारी योजना राबविण्याचे ठरवले आणि तेथील जमिनी ताब्यात घेण्यास सुरुवात केली. त्यात श्री टाकी परिवाराचे राहते घर देखील सरकाराधीन झाले आणि पर्यायी जागा म्हणून श्री रामचंद्र टाकी जोगेश्वरी येथील सरस्वती बागेत येऊन त्यांनी येथेच वास्तव्य करायचे ठरवले. पुढे इ. स. १९२३ साली सध्या जेथे सद्भक्ती मंदिर आहे त्याजागी एक एकमजली इमारत बांधून तिचे नाव ठेवले "शंकर लॉज". अर्थात त्यांच्या प. पु. पित्याच्या, श्री शंकर टाकी ह्यांच्या, पुण्य स्मरणार्थ हे नामाभिधान करण्यात आले होते.

आतापर्यंत सांगितलेला हा सर्व घटनाक्रम विशद करण्याचे प्रयोजन काय हा प्रश्न उपस्थित होऊ शकतो.

तर श्री मंगेशाचे उपरोक्त मंदिर बांधण्याकरिता सरस्वती बागेतील भाविक मंडळींनी पूर्ण तयारी केली आणि योग्य अश्या एका मोकळ्या प्लॉटवर मंदिर बांधण्याचे निश्चित झाले. आणि त्याच दरम्यान श्री रामचंद्र टाकी, अर्थात, श्री टाकी महाराज ह्यांचे कॅनरा गौड सारस्वत हाऊसिंग सोसायटीमध्ये आगमन आणि तेथेच कायम वास्तव्य करण्याचा निर्णय हा स्पष्टपणे ईश्वरी संकेत होता.

दि. १५ एप्रिल १९२३ रोजी श्री शिवचंद्र बॅनर्जी ह्या सरकारी अधिकाऱ्याच्या हस्ते पायाचा दगड बसविण्यात आला आणि दि. १९ एप्रिल १९२३ रोजी, अक्षय्य तृतीयेच्या सुमुहूर्तावर श्री रामचंद्र टाकी, अर्थात श्री टाकी महाराज ह्यांच्या शुभहस्ते देवगृहाच्या कोपऱ्यावरील कोनशिला स्थापन करण्यात येऊन मंदिराच्या बांधकामाचा शुभारंभ झाला. [एव्हाना श्री रामचंद्र टाकी ह्यांचा सर्वत्र श्री टाकी महाराज असा गौरवपर उल्लेख व्हायला लागला होता, जो पूर्वी त्यांच्या प. पु. तीर्थरूपांचा, म्हणजेच श्री शंकर टाकी ह्यांच्या संदर्भात होत असे.]

जवळ जवळ सात महिन्यात हे मंदिर बांधून तयार झाले. शक्य तितके हे मंदिर गोव्याच्या श्री मंगेशाच्या देवालयाची प्रतिकृती दिसावी, अश्या पद्धतीने ह्या मंदिराची डिझाईन बनविण्यात आली. अति सुंदर, अप्रतिम अश्या श्री गणपती, श्री राम, लक्ष्मण, सीता, मारुती, शिवलिंग, नंदी, देवी, नाग आणि कूर्म, ह्या देवतांच्या मूर्ती खास जयपुरवरून बनवून घेण्यात आल्या.

परंतु काहीनाकाही विचित्र आणि अपरिहार्य कारणास्तव दैवतांची प्रतिस्थापना सुमारे १५ महिने तोवर होऊ शकली नाही. तेव्हा श्री टाकी महाराजांनी गोव्याला जाऊन प्रत्यक्ष श्री मंगेशाची विनवणी करायचे ठरवले आणि ते स्वतः सोबत काही शिष्य मंडळींना घेऊन गोव्याला, मंगेशीला गेले. जाण्यापूर्वी त्यांनी आळवणीपर एक पद रचले होते, ज्यात "येई तू त्वरे रम्य भुवनी" अशी श्री मंगेशाची विनवणी केली होती.

परंतु मंगेशीला गेल्यावर श्री मंगेशाची प्रार्थना करित असता, श्री मंगेशाने श्री टाकी महाराजांना दृष्टांत देऊन आश्वासित केले की मी तुमच्या सोबतच जोगेश्वरी, मुंबई येथे येतो. तरी त्या पदात "येई तू त्वरे रम्य भुवनी" ह्या ऐवजी "येई तू त्वरे सवे भुवनी" असा उचित बदल करावा. श्री मंगेशाच्या आदेशाप्रमाणे श्री टाकी महाराजांनी त्या पदात योग्य तो बदल केला आणि सर्व मंडळी मुंबईस, जोगेश्वरीला आगमन करती झाली.

पुढे लवकरच एका शुभदिनी, दि. २२ फेब्रुवारी १९२६ रोजी गोव्यातील माशेल येथील सुप्रसिद्ध वेदशास्त्र संपन्न पुरोहित श्री फोंडू शास्त्री ह्यांच्या शुभहस्ते दैवतांची प्रतिस्थापना करण्यात आली. त्या वेळेस, प्रमुख शिवलिंगाकरिता श्री फोंडू शास्त्री ह्यांनी मंत्रोच्चार करून झाल्यावर श्री टाकी महाराजांनी शिवलींगाला हस्तस्पर्श केला आणि त्याच क्षणी खुद्द श्री मंगेश पूर्णाशाने त्या शिवलिंगाच्या आत प्रवेश करिता झाला.

प्रत्यक्ष श्री मंगेशाने मी अंश रूपाने तिकडे, म्हणजे, श्री रामेश्वर मंदिर, सरस्वती बाग, जोगेश्वरी, येथे असताना दयेचा प्रसाद मागण्याचे कारण नाही, असे प्रसादात्मक आशीर्वचन देऊन आपल्या येथील अस्तित्वाची ग्वाही दिली आहे, हे श्री पंढरीनाथ देऊळकर, कमिटी कचेरी, श्री मांगिरीश संस्थान, म्हाडदोळ - गोवा, ह्यांच्या दि. १५. १०. १९२८ रोजीच्या, अध्यक्ष श्री विनायक म्हाळप्पा नाडकर्णी ह्यांच्याशी केलेल्या पत्रव्यवहारावरून स्पष्ट होते. हा प्रसाद सुप्रसिद्ध श्री रामनाथ येथील प. पु. श्री पुंडलिकराव नाडकर्णी ह्यांच्या शुभहस्ते लावण्यात आला, असाही उल्लेख आढळतो.

अश्या रीतीने श्री रामेश्वर मंदिर स्थापन झाले आणि स्थापन झाल्यावर वर उल्लेख केलेले श्री पांडुरंगशास्त्री सुखटणकर ह्यांचे सुपुत्र श्री कृष्णभट पांडुरंगशास्त्री सुखटणकर हे सुप्रसिद्ध कवळे मठ येथील प. पु. श्रीमद पूर्णानंद स्वामी महाराज ह्यांच्या आज्ञेनुसार ह्या मंदिराचे आद्य पुरोहित म्हणून पूजा - अर्चा पाहू लागले.

आता आपण सरस्वती बाग ह्या नामाचे वैशिष्ट्य पाहूया. पुन्हा आपण गोव्याला त्या काळात जाऊया, जेव्हा तेथे पोर्तुगीजांची सत्ता होती.

पोर्तुगीजांनी तेथील रयतेवर जुलूम, अत्याचार सुरु केले होते. लुटालूट, पिळवणूक, अन्याय, अत्याचारांना ऊत आला होता. निर्दोष पण स्वाभिमानी लोकांना अब्रूने जगणे दुरापास्त होऊन बसले होते. सक्तीचे धर्मान्तर, हे तर नित्याचेच होऊन बसले होते.

गरीब, अशिक्षित लोकांना पैशाचे, नोकरीचे आमिष दाखवून त्यांचे धर्मान्तर करणे त्या मानाने सोपे होते. पण विद्वान, मध्यम वर्गीय किंवा धनिक हिंदूंचे धर्मान्तर हे पोर्तुगीजांच्या दृष्टीने अधिक महत्वाचे होते. कारण असा एक जरी हिंदू धर्मातरित झाला तरी लगेचच त्याचे उदाहरण लोकांसमोर ठेवून इतरांना आपल्या धर्मात खेचायचा कुटील डाव पोर्तुगीजांनी सुरु केला होता. [हे टेक्निक इंग्रजांनी देखील सर्रासपणे सर्वत्र वापरले.]

अश्या ह्या परिस्थितीत गोव्यातील बहुतांश विद्वान मंडळींनी, शास्त्रीं - पंडितांनी, माशेल येथे एकत्र येऊन वास्तव्य करण्याचे ठरवले.

माशेलचं का?

१. माशेल हे फोंडा तालुक्यात येत असून त्यावर पोर्तुगीजांचा अंमल नव्हता.

२. माशेल हे निसर्गदत्त देणग्यांनी परिपूर्ण आहे. कसलीही कमतरता नाही.

३. प्राचीन काळात खुद्द भगवान शिवशंकराने येथे तपाचरण केल्याची आख्यायिका सांगितली जाते आणि म्हणूनच ह्या जागेचे नाव महाशैल पडले असा एक समज आहे.

अश्या ह्या महाशैलामध्ये, माशेलमध्ये गोव्यातील बहुतेक सर्व विद्वान मंडळी एकत्र येऊन त्यांनी जेव्हा वेदपठण, संस्कृत पाठशाळा, पुराण - इतिहास ह्यांचे अध्ययन अश्या दिव्य ज्ञानार्जनाच्या आणि ज्ञानदानाच्या प्रक्रिया सुरु केल्या, तेव्हा जणूकाही प्रत्यक्ष सरस्वतीचे वास्तव्य येथे असावे, असा भास होई. महाशैल म्हणजे "सरस्वती उद्यान" असे भासू लागले.

आता आपण जोगेश्वरीला येऊया.

मुळात ह्या जागेला अंधेरी असे नाव होते. जोगेश्वरी हे नाव नव्हते. जोगेश्वरी रेल्वे स्टेशन झाले आणि ह्या जागेला जोगेश्वरी असे नाव पडले.

योगायोग हा आहे की जेथे श्री मंगेशाने येऊन वास्तव्य करण्याचे ठरवले तेथे त्याच्या आधीच त्याची सौभाग्यवती पार्वती, माता योगेश्वरी [अपभ्रंश : जोगेश्वरी] ही त्याच्या स्वागतासाठी येऊन सिद्ध झाली होती आणि येथल्या रहिवाश्यांचा सांभाळ करित होती. ह्या अश्या पवित्र जागेची निवड ज्या कुणी पुण्यवान सारस्वत मंडळींनी केली त्यांना श्री मंगेशानेच तशी प्रेरणा दिली असणार ह्यात शंकाच नाही.

तर अश्या ह्या कॅनरा गौड सारस्वत हाऊसिंग सोसायटीमध्ये अनेक सारस्वत विद्वान एकत्र येऊन त्यांनी देखील ज्ञानदानाच्या क्षेत्रात आणि इतर महत्वाच्या समाजसेवा क्षेत्रात कार्यरत होऊन आपल्या विद्वत्तेचा ठसा उमटवायला सुरुवात केली. हे सर्व सरस्वतीचे उपासक लवकरच सर्वत्र वंदनीय झाले आणि ही जागा देखील "सरस्वती उद्यान" किंवा "सरस्वती बाग" म्हणवून घेण्यास सुयोग्य झाली.

अश्या रीतीने कॅनरा गौड सारस्वत हाऊसिंग सोसायटी, अर्थात, "सरस्वती बाग" आणि त्यातील श्री रामेश्वर मंदिर व सद्भक्ती मंदिर हे सर्व ह्या मुंबापुरीची भूषणे ठरली. आणि श्री टाकी महाराज, आज जरी देहाने नसले, तरी त्यांच्या केवळ स्मरणाने, श्री दत्तकृपा तारक मंत्राच्या उच्चारणाने [हा मंत्र पुढे दिला आहे] आणि सद्भक्ती मंदिरातील श्री दत्तगुरूंचे, त्यांच्या आत्मलिंग पादुकांचे दर्शन नित्य नेमाने किंवा अधून मधून किंवा केवळ एखाद्या वेळेस जरी घेण्याचे भाग्य लाभले तरी आयुष्य सार्थकी लागले, असा अनेकांचा अनुभव आहे.

॥ श्री सद्गुरू चरणार्पणमस्तु ॥

सद्भक्ती मंदिराचे विश्वस्त सद्भक्ती प्रसारक मंडळी, यांचेकरिता :

श्री अरुण विजयकर, राहणार सरस्वती बाग, जोगेश्वरी, मुंबई, ह्यांनी हे संकलन केले आहे.

दि. ५ जून २०१९ [ज्येष्ठ शु. २, शके १९४१]

श्री दत्तकृपा तारक मंत्र

[ज्याच्या उच्चारणाने प्रसंग कसाही असो, संकट कितीही मोठे असो, भक्त मात्र सुखरूपपणे तरून जातो असा असंख्य भक्तांचा अनुभव आहे.]

ब्रह्मा-विष्णु-महेशा । तुमची आहोंत दत्तजी । बाळें ।

जतन करा सर्वस्वे देऊनि सद्भाव मृत्युसी आळें ॥ १ ॥

'यशवंत' नाम तुम्हा "यश" गुण तुमचाच द्यावया लावी ।

यश गातां यश लाभे, दासां जें भक्तिपंथही दावी ॥ २ ॥

ता. क. : वरील संकलन हाती आलेल्या कागदपत्रांवरून, विशेषतः सद्भक्ती मंदिरातील काळजीपूर्वक जतन करून ठेवलेल्या दस्तऐवजांवरून आणि सरस्वती बागेतील काही ज्येष्ठ, जाणकार व्यक्तींशी चर्चा करून लिहिण्यात आलेले आहे. ह्यात काही अधिक-उणे आढळल्यास लेखकाच्या मर्यादा लक्षात घेऊन वाचक माफ करतील अशी आशा आहे.

वि. सु. : सद्भक्ती मंदिरात श्री टाकी महाराजांनी ठरवून दिल्याप्रमाणे एकंदर पाच सेवा दिवसभरात नित्यनेमाने चालतात. शिवाय विशिष्ट दिनांप्रमाणे, कालखंडाप्रमाणे, उत्सव, महोत्सव साजरे केले जातात.

श्री टाकी महाराजांच्या तीनही पिढ्यांतील कालावधीत त्यांनी अलौकिक असे वाङ्मय रचिले आहे. त्या व्यतिरिक्त त्यांच्या गुरु परंपरेतून प्राप्त झालेले अद्वितीय असे वाङ्मय देखील उपलब्ध आहे.

ज्या भाविकांना सद्भक्ती मंदिराविषयी अधिक माहिती हवी असेल, त्यांनी खालील व्यक्तींशी संपर्क साधावा :

१. श्री विवेक ताम्हाणे - दूर भ्रमण क्र. +९१ ९८२०३५०८६७
२. श्री नागानंद निळेश्वर - दूर भ्रमण क्र. +९१ ९८२१२७०७७२
३. श्री समीर रायकर - दूर भ्रमण क्र. ९८२००८४०३०
४. श्री अरुण विजयकर - दूर भ्रमण क्र. +९१ ९२२३२२२४५